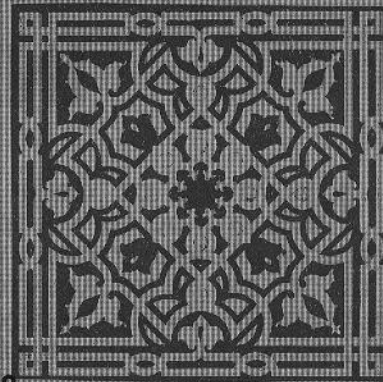

زاكاليب سا ZAKALISA

№ 6, 16 Φεβρουάριος 1998

ΠΟΜΑΤΣΚΕΣ ΓΙΕΖΙΚ

Ουτ γιεζίκετ ι ουτ τεμέλετ ιζλιζα ταφτότα βριτ ιντσάνουμ σεμ . Ζα τουτζί γιεννό με ιντσάνου με γιε ιντσάνσκου χακ ντα ντούμι, ντα πεγιέ, ι να πίσβα σας νέγβετσει γιεζίκ. Ντε του βατρέ σι σκρίβα ταρίχάτ, ι βριτ στάρτε ράμπουτι, ζα κουλτύτερ τέζεμ, ιντσάνουμ.

Αμα αισού γιεζίκ φαφ Αβρόπες κου χυκίμέτ ουστάνα νε πίσαν, σεγά ουτ ντβε τρι γκουντίνι νασάμ: ζε ντα σα, ζμπίρα, ντα σα ίσπε, ι ντα σα πίσβα πομάτσες γιεζίκ φαφ τράγκιε.

Ντου αισέ όσα να ουτσό σε φαφ ουτσόιντε σε, ουστάνα νε πίσαν σα ντέ σα ντούμεσε, ζα τουτζί ποχόντεσε ντα σα ζαγουμπί, τσούνκυ μαλτσάνα μπεχά ντε του ιστέχα ντα σα ζαγουμπί. Ντουμπρέ, φαφ αισές γκουντίνι ζε ντα σα τράσι ζα αισού γιεζίκ, νε σαντέ ντα σα πίσσε άμα ι ντα σα ρασπέβα μάλκεμ σεμ πομάτσεμ ντε του ντου σεγά . γι να ουτσόχα φαφ ουτσόιντεν πομότσου, αμ σα ουτσόχα, ι πεγιέχα σας τούρτσου, Αράσκου, ι ουρούτσου, νε άμα σας μάιτσουίνου ι σας τέχενν στάρου γιεζίκ.

Αισάς πομάτσκα ράμπουτα τραβά ουντ βριτ ιντσάνας ντα σα πουτπίραχ, ντα γιε βίντβατ σας χούμπαβι ότσι ζαμ ντα σι νάγιε κόρενες . Πιρκάζβα ότι σαμίχοι πομάτοι σε ντε του μπεχά πίσαλι Αλφαβιτάρι γιε νου ότι σα περίφανι ζα μιλλέτετ' σι, ζα ταφτότα, ι ζα τάριχετνι σι. Τσούνκυ μπελλί γιε ότι πομάτοι σε σα εν στάρι μιλλέτε φαφ αισές μεστά, μλόγκου πο ναπρέσ ντούμπεχα νε ντουσσέ λι ντρούγκες μιλλέτ, ουτ αρχέβισκινε γκουντίνι. Ι αισού αρχέβισκου τάριχένου τράβα ντα γι πράβι πο φανατίκ ντα σι ουνταρτζζάτ γιεζίκεν ι τάβασι, ντεμέκ βριτ τένετ χαρακίρ ντε του πιρκάζβο βρίττεμ κόισα αισές ιντσάν, ότι ι αισές σα ντάλι στόριλι μλόγκου ράμπουτη ζα τάριχάν, ι ζα κουλτύτεν να τράγκιε.

Μπάζι ιντσάν γκου να βάρβατ, στράμαγιε άμα τέχνης ρούκαν γιε νε γιε γκουλάμ, τσούνκυ αισές να ζνάγιετ ζα τουτζί σα τάρναλι σας ντρούγγι σε ντε του ισστατ πομάτοι σε τένι όφτσσε, σκλάβους, ι καπιστεριμένους, ταμπί νε σας τέχνου τσούντεν γιε, ζα αισού. Αισές ναμότ ντα ισστατ χούμπαβουτου πομάτσεμ σεμ, ντε του σα σερμπές ιντσάν, σαλάμ μισλόμενε ι περίφανι ζα μιλλετετ σι ι ζα ταρίχάτ σι.

Ταμπί φαφ βριτ σελάτα ντούμενγιε σου σα να μέχσα ίμα φαφ σρεντέ τα γκουλάμ φαρκ, χελά πακ φαφ νομόζε σε γκίμύλτζζινε ισκέτσσε, ι. Εβρος ίματ γάγιετ γκουλάμ φαρκ, άμα ιντσάνατ, σα πακ ντουσέχτατ ότι βριτ ντούμετ πομάτσσε. Αισού ραζμέχ νε νου ντούμεν γιε ντουχούνατ ουντ μπαλάσσου νου τζιζιόν γιε φαφ αισές μπαίρσκι σελά, χελα πακ να στάρινε γκουντίνι ντε του ντα μότζεχα ντα χόντετ ουτ σελά να σελά, ζα τουτζί ίμα φαφ σρεντέ σα αισόλκους φαρκ.

Τράβα γκουλάμ σάρτσε ντα ίματ ντα πιρκάρατ αισές ζορλούτσι ντε του ιζλιζατ φαφ αισάς ράμπουτα, κάράτ για άμα γουλάμου. Ντα σι ουνταρτζζάτ γιεζίκετ, πομάτσειτε σε ουνταρτζζάτ τζιζιβα εν χούπαβατα παρτσόε ουτ ταρίχάτ σι τάχν, σε μότζζάτ, ντα νταρτζζάτ μερέζεν ουντ ο ντάντα τα νι, άμα ι ντουσσάτα νι. Ζα αισού ι τράβα βριτ πομάτοι σε, σας νε οπίναντ γιε ι νταγιέ νέ στρα, ντα ουστάγιετ ι ντα πουρβάντετ ντετσάτα νι ντα σα ουτζζάτ ντα πίσβατ ι ντα ντούμετ σας τάχνετ σι γιετζίκ, ντε του ντου σεγά γκου νταρτσόαχα σαντέ σας ντούμεν γιε αισόλκους μλόγκου γκουντίνι.

Ντου νέσκα σα σα πίσαχλι ι ιζλέλι, γιεννό λεκισκό, γιεννό γραμματικί, ι σιντακτικό, γιεννό παραμίτ για, γιεννό οντοπορικό σας πομάτσες γιεζίκ. Εν ύνελμίγιετ φαφ αισές κιτάπε γιε ντε του ιζλέζε Αλφαβιτάρι φαφ 1997 αισού τράβα ντα ίμα φαφ βριτ πομάτσκι σε κάσπε. Ι έσπε πόμλογου τράβα σαμί σι πομάτοι σε ντα ισστατ ντα φλεζέ φαφ ουτσόιντε σε, ντα πεγιότ ντα πίσβατ ι ντα ντούμετ σας πομάτσες γιεζίκ. Ντα να ζαμπράβεμ ντα τα ζαγάλι ντρούγκου

ΝΤΑ ΣΑ ΠΙΣΣΕΤ Ι ΝΤΡΟΥΓΚΙ ΚΙΤΑΠΕ

Βίντεχμε αισά που σόν σου γκουντίνι τα σα πίσαχα μλόγκου πουμάτσκι κιτάπε, ουντ νάμ, ουντ χασκεργιόνα, ουντ ντρούγκι, αλά νι στίγκατ αισές, τράβατ γιέσπε ζα ντα σα κουρτουλίσα νάσσεσα ντούμα ι ντα σα νι ζαγκουμπί μπουννός.

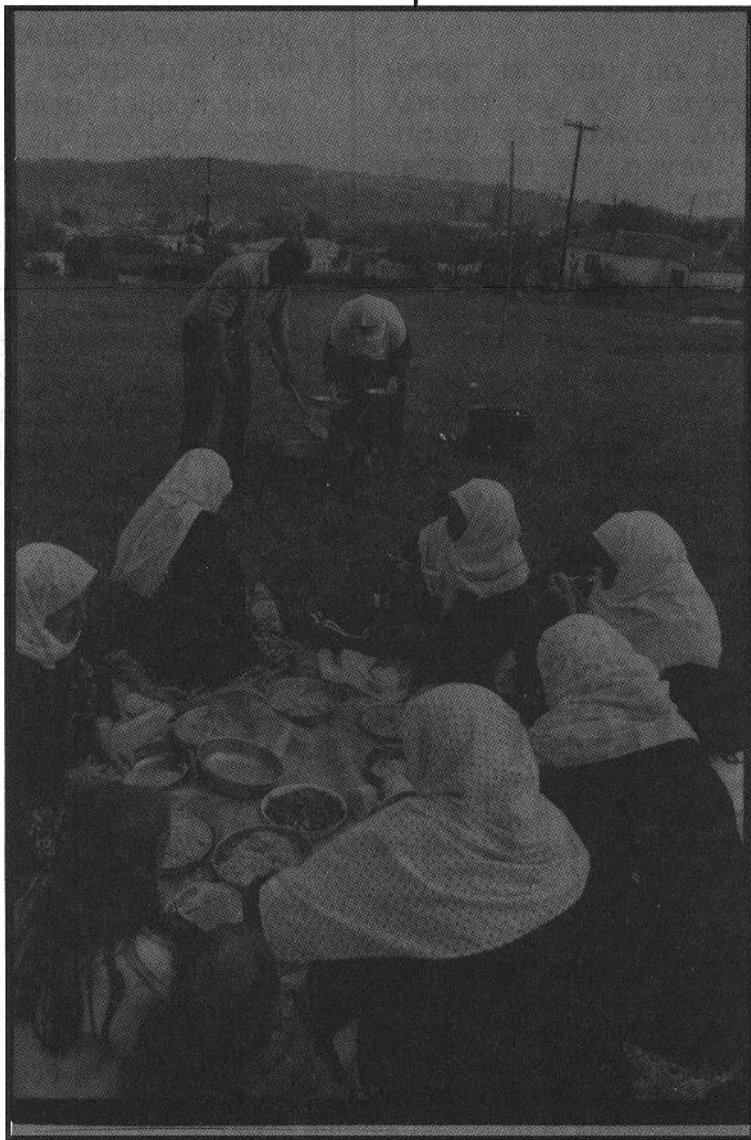
Νέ κάζαχμε ουτ πόρβουτου γιέσπε ότι σα πίσαχα, πίσβατσα ι σε σα πίσβατ αισές πουμάτσκι κιτάπε «ζα ντα σα κουρτουλίσα νάσσεσα ντούμα» ι νέ ζα ντα σα ουτσό φαφ ουτσόιντεν, ότι ζα ντα φλεζε αισός ντούμα φαφ ουτσόιντεν τράβα ντα στάναντ γιέσπε μλόγκου ντρούγκι ράμπουτι ζάμ τουγκάς.

Ουτό νιμόιτε σλούσσε κάκνου γκου κάζβατ βαίζενε, Φαίκογκλου ι Αγκά, λόζζετ, νέγιε βικάλου νίκουτρο αινί, νιμόιτε σλούσσε καντέ ρεβότ μαγκάρετα. Γκλόντατε ντα πικάρβατε χούμπεβε σας ζντράβγιε ι όσταβιτε ντρούγκου του ι ντρούγκινε ντα σα πούκατ.

Νέ μότσσιμε φσέ ζα χούμπαβου ουτό ισσιμε ντα βι κίζζιμε ουντ νάσσεσα γκαζέτα τα σε ζαφάταμε ντα πίσβαμε ι ντρούγκι κιτάπε, ζζόνο ίσπε ι κόμουνε γιε ντράγκου ζα αισεκιβα ράμπουτι μότζε ντα ντόιντε ντα πουμόγκνε ιλι ντα ζομε τελιφόν αιτούς φαφ γκραφιέσα ζα ντα σα σπουζνέμε.

Βίκαμε ντα ζαφάτιμε ντα πίσβαμε ναπρές ζα νάσσισε αντέτβε, ζα νάσσισε πέσνε, ζα νάσσοσο ζζβανγιέ, ζα νάσσισε ράμπουτι ι ζα σφάτμπισε ι ζα τζζενεζέσε ι ζα ντίνες ζα σίτσσκονο, ίμα μλόγκο ράμπουτι ζα πίσβανγιε όλου ντα ίμα ισσταχ μπουννό, αλά σδε νι ρετσόετε κακ ντα ίμα ισσταχ σας αισέβα μέτσκι ιζόουκουλνικ. Για σε βι κίζζιμε γιεννό ράμπουτα ντα ζνάγιτε, όσταβιτε γκι, ζάμπουραβιτε γκι, πράβιτε γκο γκι νι τσουγιτε κακσου νέ τσσέτρι γκουντίνι αισά, ότι ι τέ τραβα ντα σι ισκάρβατ χλαμπαν ουτ ναίντε, κου νι ντούμετ, κου νι ρυκατ, νέμα παρί, σε ουγκλαννот, σε ζοματ ντα πρόσσετ ι ντα προυντάβατ κλίν όας αραμπίνκι που μαχαλίνε κάκτου μπε χα ουντ ναπρές.

Νιμόιτε ντα βα γιε στράχ νι ουτ κακνά ι νι ουτ κόγκα, αισός γιε σερμπές γιεννό ράμπουτα ι νιμότζε ντα τα ζαπρέ νίκουτρο ζα ντα γιε νι πράβις κου νι ισσις ντα σα ουστουγίς τι σι σαμίτσσεκ.

σου τράβα εν ναπρές τι σαμί σι ντα ζνάγιεσ ντα σα σι γάλις, ι σαμί σι ντα πιρκάτζεζ ντρούγγουμ νε ντα τι σα πιρκάτζε ι το ταί ι τουγκάς. μότσσε ντα ιζλεζέ γιεννό μιλλέτ.

Ζα τουτζί γιεζίκετ γιε γιεννό γκουλάμ σσάνς ζα, πομάτοι σε ντα ιζλέζατ ι τε να μιντάν ι ντα ζέματ αισού ρολ ντε του σα μάχσα φαφ γιούνανσες χυκίμέτ.

Ντα τάρνατ σας γιετζίκετ πομάτοι τε μότζζάτ ντα ισστατ _Ουτρετου μλόγκου πο χούμπαβου. Ι ντα σα τεμπρικλάντίσατ βριτ ντου σε ντε του ζέχα αισού ρολ, ι ντε του σε ζέματ ι ντρούγι ουτ σε, ζα αισού ρολ. Εγερ άκου σα πουτ πράτ χούμπεβε φαφ αισού γκουλάμ ρολ να σόναν σε ουντπράνετ, ουτρετου ντετσάμ σεμ ντετσάτα. Ι φαφ ράμπουτα εν γκουλά μετ ρολ γιε ντα ουντπράνετ γιετζίκετ σπαρ τάχν.

M.F. BARBOYNIS

ΟΥΝΤΜΠΑΒΕΝ ΙΝΣΑΝ

Νιζνάγιεμ σε άρκικ κακνά στάνβα σας αισές ινσάν. Σέτατε σα ζα κουτρίκ ινσάν βίκαμ, ζα βαίζενε. Τσού-ντεμσα μλόγκο ντένε ι νιμόγκα ντα σα σέτεμ ότι σα αινί, τέ σα σε λι πουλουντάλλι ζα παρί. Νιζνάγιεμ κακ σε ουτπλατότ αινβάκ γκράχ να ντρούγκανα ντύνγιό, ότι νάι μλόγκο γκράτ ζμπίρατ τέ.

Βρίτ ινσάνας βίκατ ι ζνάγιετ γκό σι με νέ προυντά-ντενι ότι πίσβαμε Πουμάτσκι κιτάπε ι γκαζέτι, ντα βίκατ, κακνάτου ίσστατ ντα βίκατ, νάλιγιε νέ γκράχ κακνάσου πράβιμε, αινβά νι όλου στίγκα ντρούγκου νάκνα νισσέμε. Νιζνάγιεμ αλά ότι νι βίκα νίκουτρο νάκνα ι ζα βαίζενε, ότι κακ σου γκλόνταμε τέ σα ουντ νάμ πό πρου-ντάντενι, ζα σίτσσκονο ίσστατ ναπρέες ντα σα πλάτατ. Ιντατ ντα βάζετ νάιντε ι νάι ναπρέες πίτατ κόλκου ιν-σάν ίμα ζα ντα νι ζμπερότ παρί, ι ντα ρετσσέσε κάζβατ νάκνα, νι κάζβατ νίκακνα. Φαφ νάσσισε σελά ζνάγιεμ που μλόγκο τζζεμαάτ σα στάρι, στάρινε ζαμ σα νι σέτατ νί-κακνα ντρούγκου ουντ Πουμάτσκου αλά σεντότ αιτάμ τα σλούσσετ νέ τσι ότι σα σέτατ αλά γκι γιε σράμ ντα σι ιντατ, πακ πό ουτζάτ ζζένε σι βρίτ ιζλίζατ αγκά ζαφάτι ντα ντούμι νάκουφ προυντάντετ βαίζιν.

Αισά που σόνας πακ γιεντίν βαίζιν γιε ουντμπάβιλ Ατσάλ χάτιμ ζα ντα πράβι πουλιτικά βότρε φαφ τζζουμαγιόνα.

Αινβάκ γκλαννίκ σε νέμα μούρφκα σράμα ίλι στράχα Αουντ μπουν νόγκα; Ντετίνε σα στόριλι χάτιμ, ντρά-γκου νι γιε βρίτεμ τσί σα γιε ουτσούρναλ ντα κάζβα ιν-σάνουνεμ ζα πουμάτσκισε κιτάπε ι γκαζέτι... κακνά ντα κáιζζε, τε σα σα πριμνάλλι τρι γκουντίνι ουττούκα νασάμ, τσί σα γιε αισά προυμπουντίλ;

Τσί σα γιε νέ αισά προυμπουντίλ αμ μου σα πρου-βόντιλι αισά παρίνε ουντ Τυρκίγιε ι τσί γιε τórναλ ντα ντάβα ακίλ ι ντα πριούτσσε. Αλά κόγκα σε πριου-τσσί τέ ινσάναν νι σπότ κάκνου νέγκα, τε σα σέτατ μούρφκα μλόγκου κακνά στάνβα σας τάχ, σας βαίζε-νε ντεμέκ.

Ουττό ίσσταμ ντα κάζζεμ τα σα βαίζενε στάναλι κακ-σου κουμαρτζζίτσκισε μάκινι, κου νι μέντισ παρί σε ιγκρότ κου νι νε μέντισ παρί νέμα ντα ιγκρότ, τα ι τέ αινί κου νι προυβόντετ παρί σε τórνατ που σελάσα ντα ζμπίρατ γκράχ κου νι νι προυβόντετ σε σι λι σπότ τσάλ ντέν.

ΝΑΟΥΤΣΣΕΜ ΑΛΦΑΒΙΤΑΝΑ

A	-	a
Α	α(ε)	ä
ΜΠ	μπε	μπ
Β	βε	β
Γ	γ(ι)ε	γ
ΓΚ	γκε	γκ
ΝΤ	ντε	ντ
Ε	-	ε
Ζ	ζε	ζ
ΖΖ	ζζε	ζζ
Ι	-	ι
Ϊ	ι(ου)	ί
Κ	κε	κ
Λ	λε	λ
Μ	με	μ
Ν	νε	ν
Ο	-	ο
Ο	ο(ε)	ö
ΟΥ	-	ου
Π	πε	π
Ρ	ρε	ρ
Σ	σε	σ
ΣΣ	σσε	σσ
Τ	τε	τ
ΤΖ	τζε	τζ
ΤΖΖ	τζζε	τζζ
ΤΣ	τσε	τσ
ΤΣΣ	τσσε	τσσ
Υ	ου(ι)	ü
Φ	φε	φ
Χ	χε	χ

ΒΡΙΤ ΣΙ ΠΡΑΒΕΤ ΡΑΜΠΟΥΤΑΝΑ...

Κακ σου ζνάγιμε, βρίτ ινσάνας μότσετ ντα σι πράβετ ράμπουτανα ι ντα πρικάρβατ Αλλάχβισε ντένε πό σας κουλάι.

Αισβά γιε χούμπαβου ζα βρίτεχ, ντα σι γκλόντατ βρίτ ράμπουτανα, αλά κάκσου γκλόνταμε αισβά νιμόζε ντα στάνβα φσέ, μλόζιμ γιε ντράγκου ντα σα ουρουσστίσβατ σας κακνάου πράβι ντρούγκου ντα ι ζζόνο πό ουτφόντε, αινί σα ι Φαίκογκλου ι Αγκά.

Αισές ντβαμίνασα σα γκουλαμί ρεζίλε, βρίτ ιν-σάναν νι σα σμότ, ουπαντίχα γκι ουτ σάκαντε, γιεννόνου φλίζα ι ιζλίζα χέρ γκύν φαφ φιλακίνου γκό γιε κραντίτσ λιγιά κατίλιν ι γιέσσε νι σα σα πραβί γκό σα γιόντρι τα σα μότσετ.

Ντόιντελι Ραμαζάν ίλι Μπαϊράμ ι τέ ζόματ ντα νι προυβάντατ κινίγκι, μύχτυπε ζα ντα κάζβατ ιν-σάνουσεμ κακνά ντα πράβετ ι κάκ ντα ζζβότ. _Οτι τέ ντα νι κáιζζετ, τέ σα πό χούμπαβι ουντ ντρούγκινε ινσάν;

Τράβα σε ι τέ ντα ζόματ ντα σι σα σέτατ άρτίκ τα νι μπουγιόνα νι πουμίνα νίκαντε, πριμνάχα σα ζα τάχ χούμπαβιτε ντένε ι γκουντίνι, κουγκάτο πρό-βεχα κακνάτου τέ ισσάχα.

Αισά σα ινσάναν πό προυμπουντένι πό ουπούλε-νι νιμόζε ντα γκι ουμπικάρβα ντά γιε κου-τρόςσε, ότι σί ίματ ι τέ ακίλ, μόγκατ ντα σα τσού-ντετ, μόγκατ ντα σα σέτετ κακνάγιε ζα τάχ χούμπα-βου ι κακνά τράβα ντα πράβετ ουτσά νατάτακ. Ουττό χίτσ ντα νι μότσετ ντα γκι ουμπόρνατ σας τάχ, νέμα ντα στόρετ νίκακνα. _Οτι τέ σα πλάτατ ζα ντα γκου πράβετ αινβά ι ζίματ γιάτσσε μλόγκου παρί, νάσ-σεσα γκαζέτα γιε πίσβαλα ζα αισός μεσελό ι ντρούζ-ζις. Ι κου μόγκατ ντα ρεκότ τα νι ζίματ μιλιόνενε ουτ Τυρκίγιε, τέ γκι βρίτ ινσάνας ζνάγιετ, νι ράμπου-τετ, νι πράβετ νάκνα πακ σι ίματ τουμουφίλε, κόσσε, μλόγκο παρί, ζζβότ χούμπεβε, πακ νι ράμπουτετ, ουτ καντέ νι σα τām βρίτ αινές ράμπουτι, ντά νι κáιζζετ ι νάμ ντα ίντιμε ντα σι ζόμιμε, αλά ζα νάμ νέμα νίκανα, σί-τσσκονο σι γκου ίσστατ ζα τάχ, ζαμ σα κάρατ ότι γιε χύκνέμετς ντάλ που γιεντίν τουμουφίλ τρίςεμ Μύφτυ-γιεμ ζα ντα σι πράβετ πό χούμπεβε ράμπουτανα ι ντα ουμπιγκράβατ που καντένο τράβα, ότι σα τέ Μύφτυγιε ίσστατ νι ίσστατ ντρούγκινε.

ΠΟΜΑΤΣΙ ΝΑΠΡΕΣΣ!

Ένα μεγάλο βήμα ξεινάμε από το φύλλο μας αυτό στη ΖΑΓΑΛΙΣΑ. Δημοσιεύεται άρθρο του Μανώλη Βαρβούνη, καθηγητού στο Εθνολογικό Τμήμα του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Ένα άρθρο για τους Πομάκους και για την γλώσσα τους, για την κουλτούρα τους που πρέ-πει να διασωθεί. Ελπίζουμε ότι θα έχουμε κι άλλες πα-ρόμοιες συνεργασίες μελλοντικά από πνευματικούς αν-θρώπους που αισθάνονται φίλοι των Πομάκων.

Επίσης απευθύνουμε κάλεσμα σε όποιον νομίζει ότι μπορεί να βοηθήσει στη συγγραφή νέων βιβλίων στη γλώσ-σα μας να έρθει σε επαφή μαζί μας και να προχωρήσου-με ολοι μαζί για ένα καλύτερο, περήφανο αύριο. Οι ασή-μαντοι που αναφέρονται στα άλλα μας άρθρα - επώνυμοι ή όχι- δεν θα μας απασχολήσουν.

POMAÇI NAPRES

Derginiz ZAĞALISA' nın bu sayısına dev bir ileri adım atarak başlıyoruz. Dimokritos Ünivesitesinin Etnolojik Kürsü' su profesörlerinden Manoli Varvuni' nin Pomak dili ve kültürünün kurtarılması ve yasatılmasını konu alan bir yazısını yayınlıyoruz. Ve dileğimiz odur ki ileride Pomak dostu diğer aydınlarımızda bu tür çalışmaları yapip bize ulaştırır.

Ayrıca kendi ana dilimizde yeni kitaplar yazabilecek veya bu tür yayınların çıkmasına yardımcı olabilecek bost ve soydaşlarımızın bizimle ilişki kurmasını bekliyoruz. Yanyana galelim, dilinizi kültürümüzü kurtarıp hep beraber gururlu bir şekilde daha güzel yarınlara doğru ilerleyelim.

Diğer yazılarımızda isimleri geçen önemsiz- tanın mis veya sıradan- kisiler kürek çekiyorlar.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΜΑΚΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ POMAK KÜLTÜR ARAŞTIRMA MERKEZİNİN BÜLTENİ

Διεύθυνση: Δοχ. Ορφανουδάκη και Ηλέκτρας, 691 00 Κομοτηνή, Τηλέφωνο 0531/22218, Φαξ: 0531/22218